

ՆՈՐԱՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՌԱՎՈՏԸ ՊԻՆԴ ԳՐԿԱԾ

Բանաստեղծություններ

ԵՐԵՎԱՆ

2016

ՀՏԳ 821.19-1 Գրիգորյան

ԳՄԴ 84 (5Հ)-5

Գ 888

Գիրքը տպագրվում է Խորեն Սահակյանի աջակցությամբ

Գրիգորյան Նորայր

**Գ 888 Առավոտը պինդ գրկած / Ն. Գրիգորյան. -
Եր.: Արմավ, 2016. - 120 էջ:**

Գրքում գետեղված են հեղինակի նոր բանաստեղծությունները, որոնցում գրողը հաճախ պատկերային բանաձևումներով, երթեմն էլ մտերմիկ զրուցի միջոցով մեր իրականությունն է արտացոլում:

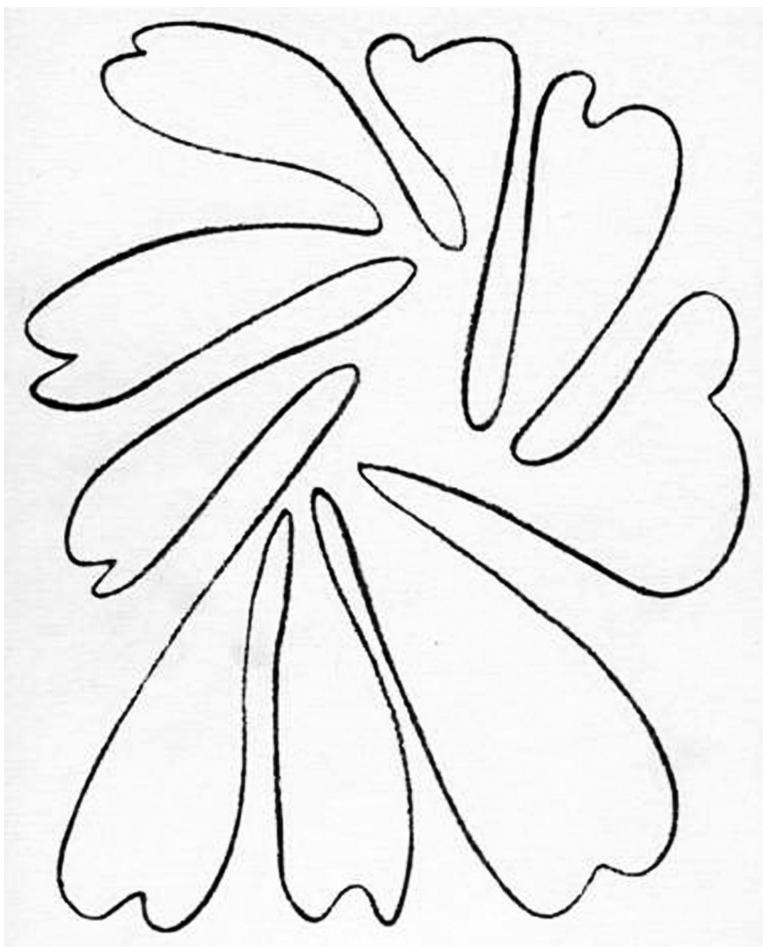
ՀՏԳ 821.19-1 Գրիգորյան

ԳՄԴ 84 (5Հ)-5

ISBN 978-9939-863-45-0

© Գրիգորյան Նորայր, 2016

© Արմավ, 2016

ՈՉ ՄԻ ՕՐ ԱՌԱՆՑ ՔԵԶ

_____ ՆՈՐԱՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ _____

***

Մեղվին հարցրի՝
ինչ կա ծաղկափոշու մեջ,
ասաց՝ իմ դառը անցյալը,
ու ինչքան խորանում է,
ալնքան հեռանում է,
ինչքան հեռանում,
ալնքան քաղցրանում է,
ինչպես քո հայրենիքը:

ԻՄ ՏՈՒՆԸ

Հյուսիսից ցուրտ է,
հարավից՝ թախծոս:
Արևելքից հին է,
արևմուտքից՝
ավելի հին:

_____ ՆՈՐԱՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ _____

ԱՐԱՐԱՏ

Երբ Լեռը չկար,
Ժամանակն էր կանգնած նրա տեղում:
Հիմա ժամանակը
թափառում է տիեզերքով մեկ,
իսկ Լեռը կանգնած է նրա տեղում:

ՕՐԲԱՆ

Ես մի թռչուն գիտեմ,
Որը չգրված երգերից է
հյուսում իր բոյնը:
Ես մի ծաղիկ գիտեմ,
որը բացվում է միայն լուսաբացին,
և նրա երեք առէջը
կարոտի ձանապարհների հանգրվան են:
Ես մի շինականի գիտեմ,
որի տարիքն անչափելի է,
ու երբ նա խաչակնքում է,
շուրթերին աղոթքի պես ծաղկում են
չգրված երգերը,
մատներից կարոտը հոսում է
երեք ձանապարհով,
ու ժամանակները կաթում են
նրա մատների արանքից:

_____ ՆՈՐԱՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ _____

ԿԱՌԱՋ

Երբ թոշունը կորցնում է հիշողությունը,
ծառը ձգվում է դեպի նրա թևերը,
երկինքը լողում է դեպի նրա թևերը,
աշունը հեռանում է նրանից,
զարունը՝ մոտենում:

Երբ թոշունը կորցնում է հիշողությունը,
նրա աչքերը գնում են դեպի ջրերը,
նրա թևերը գնում են աչքերի ետևից,
ու ջրերի վրա ծաղկում է նրա բույնը,
զարմանալի գոյներով՝ կանաչ, կանաչ, կանաչ,
ինչպես հիշողությունը ծաղի մասին,
ջրերի վրա, ծաղկած ջրերի վրա. կանաչ, կանաչ, կանաչ...

ՈՉ ՄԻ ՕՐ ԱՌԱՆՑ ՔԵԶ

Գեղամկարիչ ընկերոջ՝ Արագած Ախոյանին

Եթե մի օր ապրեմ առանց քեզ,
Տիրոջ արտասուրը կկարի քո պատկերին:
Ո՞վ է տեսել Տիրոջ արտասուրը
հեռացող ջրերի վրա,
ո՞վ է տեսել Տիրոջ արտասուրը
հեռացող ձանապարհների վրա,
և վերջապես ո՞վ է տեսել
Տիրոջ արտասուրը քարե գետերի վրա,
այսինքն՝ քեզ վրա, իմ հայրենիք,
որ Տիրոջ ներկայությունը հավիտենական է,
թեկուզ արտասուրի տեսքով:

ԶՐՈՒՅՑ ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ

Թաթախիր ինձ ամպերի մեջ,
գլխիս ծաղկեպսակ դիր, աչքիս՝ ամձրև,
հազցրու ինձ նարնջագովյն, կարմիր, կապույտ շորեր:
Դու գիտես, որ մինչ քո վերադարձը
ես ծանր քար էի լեռան վրա,
կլանում էի արևի ջերմությունը
և տարածում շորջս արթնացող ձնծաղիկներին:
Դու գիտես, որ մինչ քո գալը
ես հերք էի մի աղջկա կրծքավանդակում,
ինչը պտղի շնչառությունը դարձնում էր ավելի արագ,
ու թփում էր՝ ձիեր են վարգում ամպերի միջով,
և ձիավորը չծնված մանուկն էր:
Դու գիտես, որ մինչ քո վերադարձը ես ձիավոր էի՝
կարմիր, կապույտ ու նարնջագովյն շորերով,
զի վարգելու և ապրելու տարածքը
բարձրացող ու անվերջ բարձրացող լեռնագագաթներն էին,
որոնք դարձյալ նոյն գույներն ունեին,
այնքան հաձելի Աստծոն աչքի համար,
որ որոշեց իր արտասուբը կուտակել
այդ լեռնագագաթներից հոսող ջրերից,
որ հետո առաջինը այդ լեռնագագաթներին պարպի
այդքան վառ գույներով արտասուբներ:

ԶՐՏՈՒՔ ՆԱՎԱՍԱՐԴԻՆ ԸՍՏ ՌՈԼԱՆԴԻ ՇԱՌՈՅԱՆԻ

Ես գյուղի իմ այգին եմ ջրում,
Ծողանդը՝ Աշնակի իր այգին:
Ով չի հավատում, որ Սանասարն ու Բաղդասարը
ջրից են ծնվել, թող գա իմ այգի,
իշնի Աշնակ՝ Ծողանդի այգի,
հետո իշնի Զաղցի ձոր,
բարձրանա Բերդի ձոր,
տեսնի Դանիկին ու Արոյին.
Զաղցի ձորից Բերդի ձոր հասնող
մի սալեքարե սեղանի շուրջ,
սեղանին՝ սոխ, հաց ու ծիրանի
թունդ օղի;
Ով չի հավատում, որ Դանիկի ու Արոյի
մատովակը Ծովինարն է,
թող գա, հասնի Զաղցի ձոր,
թեկուզ՝ Բերդի ձոր,
ուր Դանիկն ու Արոն
քառասուն բաժակ օղով
երեք կենաց են խմում.
Ծովինարի, Ամանորի ու Նավասարդի,
երբ Ծողանդը ջրի շապիկին տեսնում է
Սանասարի պատկերը, ես՝ Բաղդասարի:
Ով չի հավատում, թող գա իմ այգի,
իշնի Աշնակ՝ Ծողանդի այգի:
Այսօր, Նավասարդին,
երբ ջուրը խուտուտ է տախս
ծիրանենու արմատները,
ծիրանի օղին՝ Դանիկի ու Արոյի հոգիները,
երբ Ծովինարը բուրով է մատուցում,
այն էլ՝ լիքը բուրով:

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հայրենիքն ինձ տարավ պանդխտության,
ես վերադարձա, ինքը մնաց այնտեղ:
Մենք իրար փնտրում էինք,
բայց գրկախառնված էինք,
մենք իրար կարոտում էինք,
բայց նայում էինք իրար աչքերին:
Մենք կորցրել էինք այն տեղանքը,
ուր երկնքից
Աստծո արցունքի կաթիլի տեսքով
մի հսկա լեռ էր բարձրանում,
ուր քամիների պատնեշը ծաղկած ծիրանենին էր,
ուր հանապազօքյա հացը
ժարերի ծերպերից էր կախված,
ուր երկինքը միայն արծվի թևերի մեջ էր երկինք,
ուր ծովերը կարող էին տեղավորվել մի զույգ աչքի մեջ:
Հայրենիքն ինձ տարավ պանդխտության,
ես վերադարձա, երբ բոլոր ձանապարհները մեկ հանգրվան
ունեին,
ես վերադարձա, երբ բոլոր տարածքները մի սահմանագծի
մեջ էին,
պարզապես ես չեմ գնացել, նաև չեմ վերադարձել
մանավանդ որ, գրկախառնված էինք,
մանավանդ որ, անթարթ նայում էինք իրար աչքերին:

ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ

Ուտքերս չեն թողնում,
որ խոտ աձի տունդարձի ձանապարհին:
Այստեղ երազանքները անձրևի հետ են իշնում,
թախիծը՝ գոլորշու հետ բարձրանում:
Արյունս նեկտարի, խոտի, ծաղկի
միջով է հոսում երակներս:
Այստեղ ինձ ծառը քայլել սովորեցրեց,
արևը՝ տեսնել, թռչունը՝ խոսել,
անձրևը՝ արտապել:
Երբ երկուսով ենք քայլում,
հավերժության սահմանագծին
տեսնում ենք մանուկների վազվացը:

ԴՐԱԽՏ

Մեջտեղում ծիրանի ծառ է,
քիչ այն կողմ՝ գետը,
հետո՝ լեռը:
Մարդիկ՝ մեղվի ժրաշանությամբ՝
ծառի շուրջ,
գետի ընթացքի հետ, լեռան վրա:
Վերևում՝ Աստված,
ով արդեն մի քանի հավերժություն
իր Աստծուն երկրպագում է
այս տարածքում:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Վերադարձը ամենից շուտ տեսնում են լեռները,
և հայացքները՝ լեռներից կախված:
Իսկ խնձորենին երեք ծաղկով է ծաղկել.
Երեք խնձոր կրուրեն աշնան մեջ,
մեկը՝ սպասող հայացքներին,
մեկը՝ վերադարձի ձանապարհներին,
վերջինը՝ ծոցվոր աղջկան,
և խնձորենու տերևների մեջ
ծնվող նրա մանկանը.
հայացքը՝ լեռներից կախված,
ինչպես խնձորենին՝
ծաղկած աստղերով:

ՆՈՐԱՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

***

Ես մի ձանապարհ էի,
որով ոչ ոք չէր անցնում:
Մի օր մի քամի սուրաց,
ու անծանոթ մի բույր իջավ ինձ վրա:
Հետո մի ուրիշ հովիկ եկավ՝
բոլորովին անծանոթ շնչառությամբ:
Մի անգամ, երբ ես
դարձայ երկնքին էի նայում,
արևն ինձ անծանոթ շուրթերով այրեց:
Հետո լուսինը խոնարհվեց
իմ ուսերին:
Հետո անծանոթ մի ձայն ասաց՝ կանգնի՛ր:
Ինձ գրկախառնվեց մի ձանապարհ,
որով բյուրավոր անցորդներ էին անցել:
Հիմա ես ձանապարհ եմ՝
գրկախառնված բոլոր ձանապարհներին,
բայց մի քամի՝ անծանոթ բույրով,
մի ուրիշ հովիկ՝ անծանոթ շնչառությամբ,
մի արև՝ այրող շուրթերով,
ու մի լուսին՝ խոնարհված
իմ ուսերին, հեռացան:
Ես նորից մնացի մենակ,
անձրևի մեջ, այս անգամ՝ անսովոր,
այն կարծես ընկնում էր ոչ թե երկնքից,
այլ իմ աչքերից,
որոնք դաշվել էին երկնքի մեջ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՉ ՄԻ ՕՐ ԱՌԱՅՑ ՔԵԶ

ՄԵղքին ՀԱՐՑԻԻ	4
ԻՄ ՏՈՒՆԸ	5
ԱՐԱՐԱՏ	6
ՕՐՐԱՆ	7
ԿԱՆԱԶ	8
ՈՉ ՄԻ ՕՐ ԱՌԱՅՑ ՔԵԶ	9
ԶԲՈՒՅՅ ԳԱՐԵԱՆ ՀԵՏ	10
ԶԲՏՈՒՔ ԵԱՎԱՍԱՐԴԻՆ ԸՍՏ ՈՈԼԱՆԴ ՇԱՌՈՅԱՆԻ	11
ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	12
ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ	13
ԴՐԱԽՏ	14
ՎԵՐԱԴԱՐՁ	15
ԵՍ ՄԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻ	16
ՀԱԼԵՊ	17
ՎԵՐԱԴԱՐՁԻ ՀԱՄԱՐ	18
ԱՂԵՐՍ ՄՀԵՐԱԿԱՆ	19
ՈՒՐԻՇ ԱՌԱՎՈՏ	20
ԵԹԵ ԹՌԶՈՒՆՆԵՐԸ ԶՎԵՐԱԴԱՐՆԱՆ	21
ՊՈԵՏԸ	22
ՄԻՆՉԵՎ ՔՈ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ	23
ԵՍ ԳԻՏԵՄ, ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ԵՆ ԳՐԿՈՒՄ ԼՈՒՅԸ	24
ԼՈՒՍԱԲԱՅՐ ՊԻՆԴ ԳՐԿԱԾ	25
ՊԱՀՄՏՈՅԻ	26
ՀԱՋՈՐԻ ԱՆԳԱՄ	27
ԵՐԿՈՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔ	28

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԴԻՏԱԿԵՏԻՑ

ԱՌԱՎՈՏԸ ԴԻՔՔԵՐՈՒՄ	30
ՀԱՅՐԵՆԻ ԵԶԵԲՔ	31
ԵՐԱՆԻ	32
ՍԱՀՄԱՆԻՆ	33
ՊԱՏԵՐԱԶՄ	34
ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆՈՒՄ	35
ՎԵՐՋԻՆ ՓԱՄՓՈՒՇԸ	36

ԱՌԱՆՑ ՎԵՐՋԻՆ ԱՐՅՈՒՆՔԻ

ԱՌԱՆՑ ԺԱՄԱՆԱԿԻ	38
ՆՈՎԵԼ	39
ԱՆՁՐԵՎԻՑ ՀԵՏՈ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ	40
ԱՂԵՐՍ ԳԱԼԱՏՅԱՆ	41
ԱՌԱՎՈՏ	42
ՎԵՐՋԵՐՍ ԾԱՂԿՈՂ	43
ԱՐԹՆԱՅԻՐ ՔԱՂԱՔ	44
ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ	45
ՆՈՒՅՆ ԵՐԱԶԸ	46
ՄԻ ԹԱԽԾՈՒՏ ԱՌԱՎՈՏ	47
ՆԵՐԿԱՅՅՈՒՄ	48
ԸՆԹԱՅՔ	49
ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԹՈՉՈՒՆ	50
ԴԵՊԻ ԵՐԿԻՆՔ	51
ԱՂԵՐՍ ԱՆԾԱՆՈԹԻՆ	52
ՄԵՐԿ ԴԱՇՏԵՐ	53
ԶՄՈՒՄՆԱՍ	54
ԲԱՌԸ ՆԵՂԱՑԵԼ ՈՒ ԱՐՏԱԳԱՂԹԵԼ ԷՐ	55
ՄԵՏՐՈՅԻ ԳՆԱՅՔԸ ԴՈՒՐՍ ԷՐ ԵԿԵԼ ԳԵՏՆՈՒՂՈՒՅՑ	56
ԼՈՒՅԱԸ ԶԵՌՔՈՎ ԵՍ ԲՈՆՈՒՄ	57

ԱՐՏԱԳԱՂԹ	58
ՄԱՆՐԱԴՐԱՄ	59
ՄԱՆԵԿԵՆՆԵՐԸ	60
ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	61
ԳԱՂԹԱԿԱՆԸ	62
ԶԻԵՐԸ	63
ԻՆՉ ԲԱՌ ՏՎԵՔ	64
ԱՄԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	65
ՄԹՆՇԱՂ	66
ԾԱՌԻ ԵՐԱԶԱՆՔԸ	67
ԴՐԱԽՏԻ ԶՐԵՐԻ ՎՐԱ	68
ՀԱՎԵՐԺՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ	69
ԱՍՏՂԱՀԱՆԴԵՍ	70

ԱՇԽԱՆԱԳԻՐ

ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆ	72
ՀՐԱԺԵԾ	73
ԾԱՂԿԱՎԱՃԱՌ ԱՇՈՒՆ ԷՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ	74
ԲԱՑ ԴՈՒՌԴ	75
ԴԵղին	76
ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՇՆԱՆ ԵՐԳ	77
ԵՍ ԺԱՄԱՊԱՀ ԵՄ	78
ԵՍ, ՔԱՄԻՆ ՈՒ ԱՆՁՐԵՎԸ	79
ԾԱԽԵՐԸ ՀՈՂԻ ԱՐՏԱՍՈՒՔՆԵՐՆ ԵՆ	80
ԱՇՆԱՆԱԳԻՐ	81
ԱՆԺԱՄԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	82
ՀԱՐՄԱՐՎՔԻՌ ԱՇՆԱՆ ՆԱՏԱՐԱՆԻՆ	83
ՑՈՐԵՆԻ ԴԵՂԻՆ ԴԱՇՏՈՒՄ	84
ԶՄԵՌՆԱՄՈՒՏ	85
ԱՇՆԱՆ ԽՃՃՎԱԾ ԳՈՒՅՆԵՐԻՑ	86

ԶԲՆԹԵՐՑՎԱԾ ՄԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄԻՆՉԵՎ ԴՐԱԽՏ	88
ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ	89
ՔԵԶ ԹԱՎՔՑՐԻ	90
ԵՍ ՔԵԶ ՀՈՐԻՆԵՑԻ	91
ԲՈՂԲՈԶՈՂ, ԾԱՎԿՈՂ ԾԱՌԸ	92
ԵՍ ԳԻՏԵՄ ԽՈՍԵԼ	93
ՔՈ ՀԵՇԱՄՆԱԼՈՒՅ ՀԵՏՈ	94
ԾԱՌԵՐՆ ԻՆՁՆԻՅ ՆԵՊԱՅԱՆ	95
ԴԱՇՏ	96
ՃԱՅԲ ԹԵՎԵՐԸ ԹԱՓԱՀԱՐՈՒՄ Է	97
ԶՈՐՄ ԵՂԱՄԱԿ	98
ԵՍ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅԱՆ ԶԵԽՔՆ ԵՄ	99
ԱՌԱՎՈՏՎԱ ՍՈՎՈՐՈՒՅԹ Է ԵՐԳ ԳՐԵԼԲ	100
ԼՈՒՅՍԻ ՆՄԱՆ ԵՄ ԲԱՐԵՎ ՇԱՂ ՏԱԼԻՄ	101
ՄԵՐ ԵՐԱՋԱՆՔՆԵՐԸ ՈՏԱԲՈԲԻԿ ԵՆ	102
ՄԱՆԿՈՒԹՅԱՆ ԶԱՅՆԵՐԸ	103
ՀՈԳՆԵԼ Է ԿԱՎԱԳՈՐԾԸ	104
ԱՐԵՎԸ ՀՈՂԻ ՇԵՐՏԻՅ	105
ՍԱՍՈՒՆ	106
ԿԻՆԸ ԳՐԿԵԼ ԷՐ ՅԱՆԿԱՊԱՏԸ	107
ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ ՍԱՐՍԱՓՈՒՄ ԷՐ	108
ՀԱՆԳՈՒՅՅԱԼԸ ՎԵՐԺԻՆ ՊԱՀԻՆ	109
ԱՊԱՇԵԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ	110
ԿԱՎԵ ՍԱՓՈՐԻ ՄԵԶ ՍՈՒԼՈՒՄ ԷՐ ՔԱՄԻՆ	111
ԱՐԵՎԻ ԼՈՒՅՍԸ ԱՊՋԿԱ ՓԱԿ	112
ԶԿԱՍ	113
ԼՈՒՅՍԸ, ԶՈՒՐԸ, ԱՐՅՈՒՆՔԸ	114
ՕՐՈՐՈՅԻ ՕՐՈՐԸ	115

ՆՈՐԱՅԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ԱՌԱՎՈՏԸ ՊԻՒԴ ԳՐԿԱԾ

НОРАЙР ГРИГОРЯН
КРЕПКО ОБНЯВ УТРО

Խմբագիր՝ Արմեն Ավանեսյան
Զնակորումը՝ Արմինե Քոչարյանի

Զավիսը՝ 60x84 1/16
Ժողովը՝ օֆսելք 80գ/մ²
Ծավալը՝ 7.5 տպ. մամուց
Տառափեսակը՝ Ghabuzian Gohar
Տպարանակը՝ 400
Գինը պայմանագրային

издательство АРМАВ

Ք. Երևան, Ծիրազի 24 շ. 48 բն.
հեռ.՝ 34-73-35
Էլ.փոստ՝ armav-hrat@mail.ru

Գ. Ереван, ул. Ширака 24 д. 48 кв.
тел.՝ +374-10-34-73-35
Email: armav-hrat@mail.ru